

Gynekologické problémy

V každém věku řešíte
něco nového

Pro většinu z nás žen se představa gynekologické prohlídky nesetkává s nadšením. Gynekolog však opravdu dokáže odhalit mnoho špatných věcí v zárodku. A s každou novou životní etapou mohou přijít nové problémy.

První gynekologická prohlídka čeká na dívku před zahájením sexuálního života. Vyšetření by měla dívka absolvovat, i když nemá žádné problémy. Je-li panna, je vyšetřena ultrazvukem, případně vaginoskopem, pokud již zahájila sexuální život, lékař ji vyšetří pomocí gynekologických zrcadel, případně provede mikrobiální a onkocytologické stěry. Následně zkonstatuje případnou antikoncepci a s dívkou nacvičí samovyšetření prsu,“ vysvětluje **MUDr. Petr Kovář** z gynekologické ambulance a centra ambulantní hysteroskopie Gynprenatal, s. r. o., a Gynenatal, s. r. o., v Hlučíně a Havířově.

Ve věku do 15 let je vhodná návštěva gynekologa v případě jakýchkoli potíží spojených s pohlavními orgány: výtok, bolesti v podbřišku, nepravidelná, silná a bolestivá menstruace, záněty v podbřišku, srůsty zevních rodidel a podobně. „Pokud dívka ještě v 15 letech nemenstruuje, případně nemá ještě ve 14 letech vyvinutý žádný náznak sekundárních pohlavních znaků, například ochlupení v podpaží, na zevním genitálu, vývoj prsů, měl by ji gynekolog vyšetřit – výše uvedené může totiž vést k řadě klinických diagnóz, které nemusí dětský lékař sám vyřešit,“ dodává lékař.

Chráněná při sexu

„Dospívající dívka by měla být zajištěna spolehlivou antikoncepcí. Přemýšlet by o tom měla včas, dříve, než ztratí panenství. Často doporučovaný kondom je sice dobré hygienické opatření a do jisté míry chrání před některými pohlavně přenosnými chorobami, ovšem jako antikoncepce je tato metoda málo spolehlivá. Uvádá se, že při používání kondomu jako jediné antikoncepční metody otěhotní během jednoho roku asi 5 až 15 % žen – toto číslo navíc velmi závisí na zkušenostech partnerů, které v tomto případě nemusejí být vůbec žádné,“ uvádí MUDr. Kovář.

Ve 13 letech je z veřejného zdravotního pojištění hrazeno očkování proti rakovině děložního čípku. Z preventivního hlediska nelze doporučit nic lepšího. Některé vakcíny chrání rovněž proti genitálním bradavicím.

20 až 35 let

Ženy okolo dvacátky může trápit mnoho potíží – ať už v souvislosti s nepravidelnostmi menstruačního cyklu, premenstruačním syndromem či menstruačními křečemi, řadou zánětlivých onemocnění (vaginálních či močových infekcí, zánětů vaječníků, vejcovodů), ale i sexuálně přenosnými chorobami (chlamydiovými, herpetickými), jež mohou v pozdějším věku způsobit poruchy plodnosti. „Rovněž je nutné vyhledávat nádorová onemocnění prsu, děložního čípku či děložní sliznice, ačkoli v tomto věku je jejich výskyt naštěstí spíše vzácnější,“ dodává MUDr. Kovář. „Do věku 35 let se infekcí lidským papilomavirem (HPV), který vyvolává rakovinu děložního čípku, u nás setkají dvě ženy ze tří. Většinou o tom ani nevědí – jejich imunitní systém tyto viry zničí. Kouření či poruchy imunity však způsobují, že u pěti žen ze sta viry nepozorovaně přetrvávají v epitelu děložního čípku někdy i celá desetiletí,“ upozorňuje lékař onkologického centra Multiscan v Pardubicích **MUDr. Vít Ulrych**. S přibývajícím věkem se škála potíží příliš nemění. „Velká část žen chce ve věku okolo 30 či 35 let již založit rodinu a mít děti, proto se objevují také možné problémy v souvislosti s otěhotněním. Uvádí se, že každý sedmý pár v ČR má problémy zplodit vlastní potomstvo,“ upozorňuje MUDr. Kovář.

Menstruace je téma na mnoho let

Průběh menstruace, její délka i pravidelnost je pro ženu a gynekologa téma na mnoho let. „Bolesti při menstruaci se musejí řešit vždy, zejména jsou-li provázeny silnějším

Jsou ženy, které celé roky absolvovaly **menstruaci bez bolestivých křečí** a překvapivě se s nimi mohou setkat v období provázejícím menopauzu, kdy je menstruační cyklus nepravidelný nebo už končí.

krvácením, anebo se projevují mimo pravidelný menstruační cyklus. K lékům první volby patří hormonální antikoncepce. Ta sníží množství menstruační krve – právě její pasáž přes hrdlo děložní je jednou z příčin bolestí. Gynekolog doporučí případně další analgetika,“ říká MUDr. Kovář.

Obávaná rakovina

Bohužel, věk okolo 35 let je dobou, kdy prudce stoupá křivka diagnostikovaných invazivních nádorů. „Rakovina často postihuje ženy v reprodukčním věku, plánující ještě těhotenství,“ potvrzuje MUDr. Ulrych. Po dovršení 35 let

roste podle jeho slov riziko vzniku rakoviny děložního čípku. V některých případech se z této zdánlivě neškodné infekce vyvine přednádorový stav (změny v buňkách na povrchu čípku) a poté zhoubný nádor.

Léčba lokálně pokročilého nádoru

magnetické rezonance umožňuje přesně lokalizovat polohu nádoru a ten následně cíleně ozářit. Díky tomuto cílenému ozáření se výsledky přežití žen s lokálně pokročilým onemocněním zlepšily o 20 %, což je v onkologii jedno

V některých případech se ze zdánlivě neškodné infekce vyvine přednádorový stav.

děložního čípku je náročná, ale v řadě případů lze kombinací moderní radioterapie – zevního a vnitřního ozáření – s chemoterapií vyléčit i neoperovatelný nádor. „Výsledky zlepšilo například využití magnetické rezonance pro plánování brachyterapie – vnitřního ozáření – u těchto nádorů. Zobrazení pomocí

z největších zlepšení za posledních 20 let,“ popisuje MUDr. Ulrych využití magnetické rezonance přímo na ozařovně, jež onkologické centrum Multiscan zavádí jako první v ČR. „Mladé ženy také zpravidla vůbec neuvažují o tom, že by se u nich mohla objevit rakovina prsu, protože je to v mladém věku vzácné

onemocnění. Kde je ale hranice mládí? Vezmeme-li v úvahu čas plodnosti, je zlomový věk 50 let. Karcinom prsu před 30. rokem je vzácný, s rizikem zhruba v poměru 1 : 2500. U žen do 40 let riziko stoupá na 1 : 250 a ve 40 letech stoupá na 1 : 70. Z hlediska prognózy je ale právě nejrizikovější skupina nemocných do 35 let. V ČR se každoročně diagnostikuje zhruba do sta nových pacientek v dané věkové skupině,“ dodává MUDr. Petr Kovář. 🇨🇪

*Markéta Ostrůžková
odborná spolupráce:
MUDr. Petr Kovář, gynekologická
ambulance a centrum ambulantní
hysteroskopie Gynprenatal,
s. r. o., a Gynenatal, s. r. o., v Hlučíně
a Havířově, MUDr. Vít Ulrych,
onkologické centrum Multiscan
v Pardubicích*